Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 20.12.2021 www.osw.waw.pl

Rosyjski szantaż wobec Zachodu

Marek Menkiszak

17 grudnia Ministerstwo Spraw Zagranicznych FR opublikowało komunikat, w którym poinformowało o przekazaniu stronie amerykańskiej – 15 grudnia w Moskwie podczas spotkania z delegacją kierowaną przez Karen Donfried, asystentkę sekretarza stanu USA ds. Europy i Eurazji – dwóch projektów porozumień o gwarancjach bezpieczeństwa (między Rosją i USA oraz między Rosją i państwami członkowskimi NATO). Przedstawiciele MSZ FR mieli udzielić Amerykanom obszernych wyjaśnień i przedstawić uzasadnienia dotyczące przekazanych dokumentów. Jednocześnie MSZ FR opublikowało treść dwóch projektów ww. porozumień.

Obydwa dokumenty są krótkie, składają się z preambuł oraz ośmiu (umowa z USA) bądź dziewięciu (umowa z państwami członkowskimi NATO) artykułów.

Projekty konkretyzują i uzupełniają znane rosyjskie żądania dotyczące ograniczeń obecności i aktywności wojskowej USA i NATO na obszarze poradzieckim (w tym zwłaszcza na Ukrainie) i w Europie Środkowej. Do najważniejszych zawartych w nich postulatów należy zobowiązanie się przez USA i inne państwa członkowskie NATO do:

- nieagresji i powstrzymania się od działań, które Rosja uznaje za szkodliwe dla swojego bezpieczeństwa;
- nierozszerzania NATO, zwłaszcza na wschód, szczególnie na obszar poradziecki;
- nietworzenia baz i nieprowadzenia aktywności wojskowej na terytorium Ukrainy oraz innych państw poradzieckich niebędących członkami Sojuszu;
- nierozmieszczania rakiet średniego i pośredniego zasięgu poza obszarem NATO i w rejonach, z których możliwe jest rażenie terytorium Rosji;
- nierozmieszczania broni jądrowej poza terytorium państw ją posiadających i likwidacji infrastruktury to umożliwiającej;
- nierozmieszczania wojsk i nieprowadzenia aktywności wojskowej na Ukrainie oraz w innych państwach poradzieckich;
- wycofania wojsk sojuszniczych rozmieszczonych na terytoriach nowych państw członkowskich NATO po maju 1997 r. (po podpisaniu Aktu Stanowiącego NATO–Rosja);
- wyznaczenia strefy buforowej wokół granic Rosji i jej sojuszników z Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym, gdzie niedozwolone będą ćwiczenia i inna aktywność wojskowa na poziomie brygady sił zbrojnych i wyższym;

- niedopuszczenia przelotów ciężkich bombowców i przepływu okrętów wojennych na obszarach, z których mogłyby one razić cele na terytorium Rosji (zwłaszcza na morzach Bałtyckim i Czarnym);
- zachowania przez samoloty bojowe i okręty wojenne państw Sojuszu określonego dystansu od analogicznych jednostek rosyjskich w przypadku ich zbliżenia się do siebie.

Umowa z NATO przewiduje możliwość szybkiego wycofania się z niej Rosji pod dowolnym pretekstem.

W kwestii szczegółowej treści dokumentów – zob. Aneks.

Komentarz

- Treść dokumentów utrzymana jest w kategorycznej formie i stanowi nie tylko konkretyzację, lecz także eskalację znanych rosyjskich żądań dotyczących bezpieczeństwa europejskiego.
- Konsekwencją hipotetycznej zgody na rosyjskie żądania byłaby fundamentalna rewizja obecnego europejskiego ładu bezpieczeństwa na korzyść Rosji i na niekorzyść państw członkowskich i partnerskich NATO (zwłaszcza państw wschodniej flanki Sojuszu, w tym Polski i Ukrainy). W szczególności oznaczałoby to prawną formalizację rosyjskiej strefy wpływów na obszarze poradzieckim (z czasowym wyłączeniem państw bałtyckich) i ustanowienie strefy buforowej bezpieczeństwa w Europie Środkowej.
- Zarówno radykalna treść dokumentów, których niektóre zapisy są upokarzające dla USA, NATO i Ukrainy, jak i sam fakt ich upublicznienia sugerują, iż Moskwa nie oczekuje w rzeczywistości zgody na nie. Daleko idący i często asymetryczny na korzyść Rosji charakter oczekiwanych rozwiązań jest bowiem skrajnie trudny, a najczęściej niemożliwy do przyjęcia przez drugą stronę.
- Fakt, że przedstawienie dokumentów zostało zaledwie kilka dni wcześniej zapowiedziane przez stronę rosyjską, a jej kolejne oświadczenia zawierają coraz dalej idące żądania sugeruje, że Kreml nie liczył na to, iż staną się one podstawą do dalszych rozmów z USA, a przebieg wizyty Karen Donfried w Moskwie nie miał na to większego wpływu. Na tym tle brak szybkiej pozytywnej odpowiedzi USA i NATO na postulaty Moskwy (Waszyngton wyraził gotowość do dyskusji nad częścią z nich w konsultacji z sojusznikami i partnerami) może być wykorzystany jako propagandowe usprawiedliwienie agresywnych rosyjskich działań, skierowane zwłaszcza na użytek wewnątrzrosyjski i jako przekaz dla zachodnioeuropejskiej opinii publicznej.
- Z powyższego wynika, że najbardziej prawdopodobne jest, iż Kreml podjął decyzję o próbie zasadniczej zmiany status quo w sferze politycznej i bezpieczeństwa w Europie na drodze jednostronnych działań zaogniających sytuację międzynarodową, w tym, co niewykluczone, również o charakterze militarnym. Mogą one w szczególności obejmować:

1. Agresję zbrojną przeciwko Ukrainie, realizowaną – w następstwie prowokacji ze strony separatystów lub samej Rosji – stopniowo (na zasadzie eskalacji) lub od razu wedle jednego z następujących scenariuszy:

- ofensywa sił separatystów (wspieranych przez regularne siły rosyjskie) w Donbasie, prowadząca do znaczącego przesunięcia linii frontu;
- jw., a ponadto rosyjskie ataki lotnicze i rakietowe na strategiczne obiekty wojskowe i cywilne na Ukrainie, prowadzące do paraliżu funkcjonowania państwa;
- ofensywa lądowa sił rosyjskich z różnych kierunków (w tym z Białorusi), prowadząca do okupacji znaczących obszarów Ukrainy – to najmniej prawdopodobny, choć niewykluczony scenariusz.

Powyższe działania rosyjskie zapewne byłyby uzupełniane o inne, niemilitarne działania agresywne, w tym zacieśnienie blokady energetycznej Ukrainy, ewentualnie zmniejszenie lub całkowite wstrzymanie przesyłu gazu do UE ukraińskim systemem gazociągów, ataki cybernetyczne, a także ewentualnie działania sabotażowe i/lub terrorystyczne przeciwko obiektom infrastruktury krytycznej, prowadzące do paraliżu funkcjonowania kluczowych dla państwa systemów. W kalkulacji Moskwy (obarczonej znaczącym ryzykiem błędu) miałyby one skutkować złamaniem woli oporu Ukrainy i przesileniem politycznym, które prowadziłyby z kolei do faktycznej akceptacji przez Kijów i Zachód jej ograniczonej suwerenności.

2. Poważne zwiększenie rosyjskiej obecności wojskowej na Białorusi poprzez rozmieszczenie tam na stałe wojsk FR, rosyjskich systemów rakietowych i ewentualnie także broni jądrowej.

3. Agresywne działania hybrydowe wobec państw wschodniej flanki NATO (w tym Polski): demonstracje zbrojne (np. niezapowiedziane zmasowane ćwiczenia w rejonie przygranicznym oraz na morzach Bałtyckim i Czarnym), działania hybrydowe i ewentualne prowokacje zbrojne (naruszenia przestrzeni powietrznej, naruszenia granicy lądowej, ostrzały), cyberataki, w tym na infrastrukturę krytyczną, oraz inne działania dywersyjne przeciwko wybranym państwom wschodniej flanki Sojuszu (zwłaszcza krajom bałtyckim i Polsce).

- Do powyższych działań skłania Rosję aktualna sytuacja postrzegana przez nią jako „okno możliwości” – obejmuje ona szereg elementów, w tym m.in.:

1. Poważny kryzys energetyczny w Europie, który z jednej strony znacząco zwiększa dochody Rosji, a z drugiej zniechęca państwa europejskie do wprowadzania ewentualnych sankcji przeciwko niej.

2. Pandemię COVID-19 (i możliwość pogorszenia się sytuacji w związku z rozprzestrzenianiem się nowych mutacji wirusa) oraz jej negatywne konsekwencje dla funkcjonowania państw zachodnich, w tym osłabiające ich zdolność i skłonność do zdecydowanej reakcji na działania rosyjskie.

3. Osłabienie polityczne i społeczno-gospodarcze (w optyce Moskwy) kluczowych państw UE i NATO, w tym w kontekście zmiany rządu w Niemczech i kampanii przed wyborami prezydenckimi we Francji.

4. Osłabienie USA (w optyce Moskwy), koncentracja administracji Bidena na problemach wewnętrznych i na wyzwaniu ze strony Chin (przy wzroście napięcia wokół Tajwanu).

- Za taką interpretacją przemawiają także systematyczne przygotowania Rosji do poważnych sankcji gospodarczych ze strony Zachodu, w tym intensywne gromadzenie rezerw finansowych, rozwój alternatywnych systemów płatności międzybankowych, ograniczanie do minimum wykorzystania dolara w rozliczeniach handlowych, substytucja importu, rozbudowa narodowego systemu sieci Internet, jak również zwiększanie wydatków budżetowych na bezpieczeństwo wewnętrzne i obronę narodową oraz priorytet dla rozwoju nowych rodzajów broni, zwłaszcza strategicznych.
- Jak się wydaje, Moskwa uważa, że Zachód nie jest gotowy na wprowadzenie (w odpowiedzi na jej agresywne działania) sankcji potencjalnie najboleśniejszych dla rosyjskiej gospodarki, takich jak embargo na import rosyjskiej ropy naftowej i ewentualnie gazu ziemnego czy całkowita blokada granic z Rosją i Białorusią, poważnie utrudniająca wymianę handlową. Z kolei niektóre rozważane sankcje (całkowity zakaz handlu rosyjskim długiem państwowym czy wyłączenie FR z systemu rozliczeń transakcji finansowych SWIFT), choć powodowałyby problemy dla rosyjskiej gospodarki, nie prowadziłyby do jej paraliżu. Moskwa wydaje się także uważać, że rozważana blokada uruchomienia gazociągu Nord Stream 2 byłaby bardzo trudna dla władz Niemiec, zwłaszcza w sytuacji ograniczenia lub wstrzymania tranzytu rosyjskiego gazu przez Ukrainę w nadchodzącym okresie zimowym.
- Obecna eskalacja agresywnych działań i retoryki ze strony Rosji stanowi zarazem element wojny psychologicznej, mający na celu przekonanie w pierwszym rzędzie USA, ale też kluczowych państw europejskich, że tylko poważne ustępstwa w sferze bezpieczeństwa wobec Moskwy pozwolą na uratowanie pokoju w Europie. Każde (de facto jednostronne) koncesje ze strony USA, NATO i Ukrainy będą bowiem korzystne dla interesów Rosji i będą umożliwiać Moskwie dalsze podtrzymywanie napięcia i presji na nie. Uzyskanie ustępstw Zachodu bez uciekania się do działań militarnych jest scenariuszem preferowanym przez Kreml, generującym mniejsze ryzyka polityczne.

ANEKS

Tekst projektu rosyjsko-amerykańskiej umowy o gwarancjach bezpieczeństwa (tłumaczenie robocze z języka rosyjskiego)

Umowa między Federacją Rosyjską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o gwarancjach bezpieczeństwa

Projekt

Federacja Rosyjska i Stany Zjednoczone Ameryki, zwane dalej Stronami,

kierując się zasadami zawartymi w Karcie Narodów Zjednoczonych, Deklaracji zasad prawa międzynarodowego dotyczących przyjaznych stosunków i współdziałania państw zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych z 1970 r., Akcie Końcowym z Helsinek Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie z 1975 r. oraz Deklaracji z Manili w sprawie pokojowego rozstrzygania sporów międzynarodowych z 1982 r., Karty Bezpieczeństwa Europejskiego z 1999 r., Aktu Stanowiącego o wzajemnych stosunkach, współpracy i

bezpieczeństwie między Rosją a Organizacją Traktatu Północnoatlantyckiego z 1997 r.,

przypominając o niedopuszczalności w ich stosunkach wzajemnych, jak również ogólnie w stosunkach międzynarodowych, użycia siły lub groźby użycia siły w jakikolwiek sposób niezgodny z celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,

wspierając rolę Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, która ponosi główną odpowiedzialność za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa,

uznając potrzebę połączenia wysiłków, aby skutecznie reagować na współczesne wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa w zglobalizowanym i współzależnym świecie,

wychodząc z założenia ścisłego przestrzegania zasady nieingerencji w sprawy wewnętrzne, w tym odmowy wspierania organizacji, grup i osób opowiadających się za niekonstytucyjną zmianą władzy, a także wszelkich działań mających na celu zmianę ustroju politycznego lub społecznego jednej z umawiających się Stron,

mając na względzie poprawę istniejących lub stworzenie dodatkowych skutecznych i możliwych do szybkiego zastosowania mechanizmów współdziałania w celu rozwiązywania pojawiających się kwestii problematycznych i sporów poprzez konstruktywny dialog oparty na wzajemnym szacunku i wzajemnym uznawaniu interesów i obaw w zakresie bezpieczeństwa, a także wypracowanie adekwatnej odpowiedzi na wyzwania i zagrożenia w dziedzinie bezpieczeństwa,

dążąc do uniknięcia jakiejkolwiek konfrontacji militarnej i konfliktu zbrojnego między Stronami oraz mając świadomość, że bezpośrednie starcie militarne między nimi może prowadzić do użycia broni jądrowej, co miałoby daleko idące konsekwencje,

potwierdzając, że w wojnie nuklearnej nie może być zwycięzców i że nigdy nie należy jej rozpętywać, a także uznając potrzebę dołożenia wszelkich starań, aby zapobiec niebezpieczeństwu takiej wojny między państwami dysponującymi bronią jądrową,

potwierdzając swoje zobowiązania wynikające z Umowy o środkach mających na celu zmniejszenie ryzyka wojny nuklearnej między Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich a Stanami Zjednoczonymi Ameryki z 30 września 1971 r., Umowy między Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich a rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o zapobieganiu incydentom na pełnym morzu i w przestrzeni powietrznej nad nim z 25 maja 1972 r., Umowy między Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie ustanowienia centrów redukcji ryzyka nuklearnego z 15 września 1987 r. oraz Umowy między Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o zapobieganiu niebezpiecznej działalności wojskowej z 12 czerwca 1989 r.,

zgodziły się na poniższe:

Artykuł 1

Strony współdziałają w oparciu o zasady niepodzielnego i równego bezpieczeństwa oraz niewyrządzania uszczerbku dla bezpieczeństwa Stron, i w tym celu:

- nie podejmują działań i nie realizują aktywności mających wpływ na bezpieczeństwo drugiej Strony, nie uczestniczą w nich i nie wspierają ich;

- nie stosują środków bezpieczeństwa – ani podejmowanych przez każdą ze Stron indywidualnie, ani też w ramach organizacji międzynarodowych, sojuszy wojskowych lub koalicji – które zagrażałyby podstawowym interesom bezpieczeństwa drugiej Strony.

Artykuł 2

Strony będą dążyć do zapewnienia, aby wszelkie organizacje międzynarodowe, sojusze wojskowe lub koalicje, w których uczestniczy co najmniej jedna ze Stron, przestrzegały zasad zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 3

Strony nie wykorzystują terytorium innych państw w celu przygotowania lub przeprowadzenia napaści zbrojnej na drugą Stronę lub innych działań naruszających podstawowe interesy bezpieczeństwa drugiej Strony.

Artykuł 4

Stany Zjednoczone Ameryki podejmują zobowiązanie wykluczyć dalsze rozszerzenie Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego na wschód i odmówić przyjęcia do Sojuszu państw, które wcześniej były częścią Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Stany Zjednoczone Ameryki nie będą tworzyć baz wojskowych na terytorium państw, które były wcześniej częścią Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i nie są członkami Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, wykorzystywać ich infrastruktury do jakiejkolwiek działalności wojskowej ani rozwijać dwustronnej współpracy wojskowej z nimi.

Artykuł 5

Strony powstrzymują się od rozmieszczania swoich sił zbrojnych i broni, w tym w ramach organizacji międzynarodowych, sojuszy wojskowych lub koalicji, na obszarach, na których takie rozmieszczenie byłoby postrzegane przez drugą Stronę jako zagrożenie dla jej bezpieczeństwa narodowego, z wyjątkiem takiego rozmieszczenia w granicach terytorium państwowego Stron.

Strony powstrzymują się od lotów ciężkich bombowcami zdolnymi przenosić broń nuklearną lub konwencjonalną oraz od dyslokacji nawodnych okrętów wojennych wszystkich klas, w tym w ramach sojuszy, koalicji i organizacji, odpowiednio na obszarach poza państwową przestrzenią powietrzną i poza wodami terytorialnymi, skąd mogłyby atakować cele na terytorium drugiej Strony.

Strony prowadzą dialog i współdziałają w celu doskonalenia mechanizmów zapobiegania niebezpiecznym działaniom wojskowym na otwartym morzu i w przestrzeni powietrznej nad nim, w tym uzgadniania maksymalnej odległości zbliżania się [do siebie] okrętów wojennych i samolotów.

Artykuł 6

Strony zobowiązują się nie rozmieszczać naziemnych pocisków rakietowych średniego i pośredniego zasięgu poza swoim terytorium państwowym, jak również na tych obszarach ich terytorium, z których taka broń jest zdolna do rażenia celów znajdujących się na terytorium drugiej Strony.

Artykuł 7

Strony wykluczają rozmieszczenie broni jądrowej poza swoim terytorium państwowym i wycofują taką broń już rozmieszczoną poza terytorium państwowym w momencie wejścia w życie niniejszego Traktatu. Strony zlikwidują całą istniejącą infrastrukturę służącą do rozmieszczenia broni jądrowej poza terytorium państwowym.

Strony nie będą szkolić personelu wojskowego i osób cywilnych z krajów nieposiadających broni jądrowej do używania takiej broni. Strony nie prowadzą ćwiczeń i szkoleń wojsk ogólnego przeznaczenia obejmujących ćwiczenie scenariuszy z użyciem broni jądrowej.

Artykuł 8

Niniejsza Umowa wchodzi w życie z dniem otrzymania ostatniego pisemnego zawiadomienia o zastosowaniu przez Strony niezbędnych procedur krajowych.

Sporządzono w dwóch egzemplarzach, każdy w języku rosyjskim i angielskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne.

W imieniu Federacji Rosyjskiej

W imieniu Stanów Zjednoczonych Ameryki

Tekst projektu umowy Rosja–NATO o gwarancjach bezpieczeństwa (tłumaczenie robocze z języka rosyjskiego)

Porozumienie o środkach zapewnienia bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej i państw członkowskich Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego

Projekt

Federacja Rosyjska i państwa członkowskie Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO), zwane dalej Uczestnikami,

potwierdzając dążenie do poprawy relacji i pogłębienia wzajemnego zrozumienia,

uznając, że aby skutecznie reagować na współczesne wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa we współzależnym świecie, konieczne jest połączenie wysiłków wszystkich Uczestników,

przekonane o konieczności zapobiegania niebezpiecznym działaniom wojskowym, a tym samym zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia incydentów między ich siłami zbrojnymi,

zauważając, że interesy bezpieczeństwa każdego Uczestnika wymagają zwiększenia skuteczności współpracy wielostronnej, wzmocnienia stabilności, przewidywalności i przejrzystości w dziedzinie wojskowo-politycznej,

potwierdzając swoje zaangażowanie w realizację celów i zasad Karty Narodów Zjednoczonych, Aktu Końcowego z Helsinek Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie z 1975 r., Aktu Stanowiącego o Stosunkach Wzajemnych, Współpracy i Bezpieczeństwie między Federacją Rosyjską a Organizacją Traktatu Północnoatlantyckiego z 1997 r., Kodeksu postępowania w zakresie polityczno-wojskowych aspektów bezpieczeństwa z 1994 r., Karty bezpieczeństwa europejskiego z 1999 r. oraz Deklaracji Rzymskiej szefów państw i rządów Federacji Rosyjskiej oraz państw członkowskich NATO „Stosunki NATO–Rosja: nowa jakość” z 2002 r.,

zgodziły się na poniższe:

Artykuł 1

Uczestnicy w stosunkach wzajemnych kierują się zasadami współpracy oraz równego i niepodzielnego bezpieczeństwa. Nie wzmacniają swojego bezpieczeństwa – indywidualnie, w ramach organizacji międzynarodowych, sojuszów wojskowych czy koalicji – kosztem bezpieczeństwa innych.

Uczestnicy w stosunkach wzajemnych zobowiązują się do pokojowego rozstrzygania wszelkich sporów międzynarodowych, a także powstrzymywania się od użycia siły lub groźby jej użycia w jakikolwiek sposób niezgodny z celami Narodów Zjednoczonych.

Uczestnicy zobowiązują się nie stwarzać warunków lub sytuacji, które mogłyby stanowić lub być postrzegane jako zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego innych Uczestników.

Uczestnicy będą zachowywać powściągliwość w planowaniu wojskowym i podczas ćwiczeń w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia ewentualnych niebezpiecznych sytuacji, przestrzegając zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego, w tym zawartych w umowach międzyrządowych o zapobieganiu incydentom na morzu poza wodami terytorialnymi i w przestrzeni powietrznej nad nimi, a także w umowach międzyrządowych o zapobieganiu niebezpiecznym działaniom wojskowym.

Artykuł 2

Do rozwiązywania problemów i rozwiązywania sytuacji problemowych Uczestnicy wykorzystują mechanizmy pilnych konsultacji na zasadach dwustronnych i wielostronnych, w tym Rady Rosja–NATO.

Uczestnicy regularnie i dobrowolnie wymieniają oceny współczesnych zagrożeń i wyzwań bezpieczeństwa, przekazują wzajemne informacje o ćwiczeniach i manewrach wojskowych oraz głównych postanowieniach doktryn wojskowych. W celu zapewnienia przejrzystości i przewidywalności działań wojskowych wykorzystywane są wszystkie istniejące mechanizmy i instrumenty środków budowy zaufania.

W celu podtrzymania nagłych kontaktów pomiędzy Uczestnikami organizowane są „gorące” linie telefoniczne.

Artykuł 3

Uczestnicy potwierdzają, że nie postrzegają siebie nawzajem jako przeciwników.

Uczestnicy prowadzą dialog i współdziałają w celu usprawnienia mechanizmów zapobiegania incydentom na otwartym morzu oraz w przestrzeni powietrznej nad nim (przede wszystkim na Morzu Bałtyckim i w regionie Morza Czarnego).

Artykuł 4

Federacja Rosyjska i wszyscy Uczestnicy, którzy 27 maja 1997 r. byli członkami Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, nie rozmieszczają swoich sił zbrojnych i broni na terytorium wszystkich innych państw europejskich, oprócz sił stacjonujący na tym terenie według stanu na 27 maja 1997 r. W wyjątkowych przypadkach, gdy zaistnieją sytuacje związane z koniecznością zneutralizowania zagrożenia dla bezpieczeństwa jednego lub większej liczby Uczestników, takie rozmieszczenia mogą odbywać się za zgodą wszystkich

Uczestników.

Artykuł 5

Uczestnicy wykluczają rozmieszczenie naziemnych pocisków rakietowych średniego i pośredniego zasięgu na obszarach, z których są w stanie razić cele na terytorium innych Uczestników.

Artykuł 6

Uczestnicy będący państwami członkowskimi Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego przyjmują zobowiązania, które uniemożliwiają dalsze rozszerzenie NATO, w tym akcesję Ukrainy, a także innych państw.

Artykuł 7

Uczestnicy będący państwami członkowskimi Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego wyrzekają się prowadzenia jakiejkolwiek aktywności wojskowej na terytorium Ukrainy, a także innych państw Europy Wschodniej, Zakaukazia i Azji Środkowej.

W celu wykluczenia wystąpienia incydentów Federacja Rosyjska i Uczestnicy będący państwami członkowskimi Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego nie przeprowadzają ćwiczeń wojskowych i innych działań wojskowych powyżej szczebla brygady w pasie o uzgodnionej szerokości i konfiguracji z każdej strony granicy Federacji Rosyjskiej i państw, które są z nią w sojuszu wojskowym, a także Uczestników będących państwami członkowskimi Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

Artykuł 8

Niniejsza Umowa nie ma wpływu na i nie będzie interpretowana jako naruszająca podstawową odpowiedzialność Rady Bezpieczeństwa ONZ za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, jak również prawa i obowiązki Uczestników wynikające z Karty Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 9

Niniejsza Umowa wchodzi w życie z dniem, w którym zawiadomienia o wyrażeniu zgody na związanie się nią przez ponad połowę państw sygnatariuszy zostaną złożone u depozytariusza. W odniesieniu do państwa, które dokonało takiej notyfikacji w późniejszym terminie, niniejsza Umowa wchodzi w życie z dniem jego przekazania.

Każda Strona niniejszej Umowy może od niej odstąpić, przesyłając odpowiednie zawiadomienie do depozytariusza. Niniejsza Umowa wygasa w przypadku takiego Uczestnika [30] dni po otrzymaniu wspomnianego powiadomienia przez depozytariusza.

Niniejsza Umowa została sporządzona w języku rosyjskim, angielskim i francuskim, których teksty są równie miarodajne, i jest przechowywana w archiwach depozytariusza, którym jest rząd .....

Sporządzono w [miasto] [XX] dzień [XX] miesiąc [20XX].